

ПРОЦЕС НА ОБУЧЕНИЕ

чл. 49. ЦО-БАН

Правата и задълженията на докторантите редовно и задочно обучение държавна поръчка при реализирането на докторантурата в законовия срок се регламентира с тристранно подписан договор /вж. Приложение № 1/. Типовият договор от Приложение № 1 е неразделна част от настоящия **Правилник**. Той може да се допълва и прецизира от НС на ПНЗ, съгласно спецификата на дейността на това звено и на неговите докторантски теми.

чл. 14. (1) ППЗ

Обучението на докторантите включва следните дейности:

1. научноизследователска (художественотворческа) дейност;
2. посещение и участие в работата на курсове (семинари, тюториали от докторско ниво);
3. преподавателска и/или експертна дейност, участие в научни форуми (национални и/или международни);
4. изпити за докторски минимум;
5. защита на докторска дисертация.

чл. 15. (1) ППЗ

Обучението на докторантите се осъществява по **индивидуален учебен план**.

чл. 15. (2) ППЗ

Учебният план се изготвя от докторантите и научните им ръководители и се обсъжда и утвърждава от факултетния, съответно научния съвет.

чл. 15. (3) ППЗ

Индивидуалният учебен план определя насочеността на докторантурата и се състои от общ учебен план за целия период на обучение и работен план по години. Индивидуалният учебен план съдържа:

1. темата на дисертационния труд;
2. разпределението на всички дейности по години;
3. изпитите и сроковете за полагането им;
4. посещението на определен цикъл лекции и упражнения, участието в курсове, семинари, конференции и други публични научни изяви;
5. етапите и сроковете за подготовка на дисертационния труд.

чл. 38. ЦО-БАН

Образователната програма на докторантите се организира и реализира чрез ИИКТ и Докторантското училище към ЦО при БАН.

чл. 39. ЦО-БАН

Образователната програма обхваща следните типове обучение:

- 1) индивидуално специализирано обучение в ПНЗ на БАН, където е зачислен докторантът;
- 2) общо специализирано обучение по научни направления – съвместно от ПНЗ на БАН и от Докторантското училище към ЦО при БАН;
- 3) общоакадемично обучение за придобиване на езикови и компютърни умения – от Докторантското училище към ЦО при БАН.

чл. 40. ЦО-БАН

Обучението на докторантите се осъществява в съответствие с кредитна система на Докторантското училище, която предвижда задължителен минимален брой кредити по дейности.

чл. 43. ЦО-БАН

Индивидуалното специализирано обучение се включва в годишните индивидуални планове на докторанта, приемани от НС на ПНЗ. Отчитането на реализирането на това обучение става в НС на ПНЗ при приемане на ежегодните отчети на докторанта и мнението на научния ръководител (консултант). Обучението завършва с изпит по конспект, приет от НС на ПНЗ, за което докторантът получава съответен брой кредити (**доклад, протокол**).

чл. 44. ЦО-БАН

Общото специализирано обучение става чрез преминаване на най-малко два курса по 30 часа, с общ базов характер за областта на темата на дисертацията на докторанта или даващи познания в интердисциплинарна област, близка до областта на темата. Курсовете завършват със зачитаща се оценка или с друга форма приета от НС на ПНЗ.

чл. 45. ЦО-БАН

Общоакадемичното езиково обучение на докторантите се осъществява от Сектора за чуждоезиково обучение към Докторантското училище на ЦО при БАН. Секторът организира курсове по английски език на високо съвременно ниво с ползване на модерна методика и помощни средства. Курсовете се провеждат на шест нива, в т.ч. ниво на специализирано езиково обучение в областта на темата. Общите програми за обучение се одобряват от АС. Обучението завършва с изпит. Центърът за обучение организира и провежда изпити и по други западни езици. Посещението на курсовете не е задължително за докторанти, които владеят добре английски език. Те имат право да се явят директно на изпит в ЦО. За докторантите в БАН се признава само сертификат за успешно положен изпит, издаден от ЦО при БАН.

чл. 46. ЦО-БАН

Езиковото обучение на докторантите от 120 часа е безплатно. Докторантите могат да прослушат и допълнителни курсове, платени на преференциални цени.

чл. 47. ЦО-БАН

Общоакадемичната подготовка на докторантите по компютърни умения се осигурява от Докторантското училище към ЦО при БАН. На докторантите се предлага списък от курсове и те, заедно с научните си ръководители (консултанти), избират съответния курс от 30 часа. Този курс е безплатен за докторантите, а ПНЗ внасят в ЦО определена от АС такса. Докторантите могат да прослушат и други курсове платени на преференциални цени. Курсът завършва с изпит със зачитаща се оценка. Докторант, който има необходимите познания, може да се яви директно на изпит в ЦО и да получи съответен сертификат. За докторантите в БАН се признава само сертификат, издаден от ЦО. Програмите за добиване на компютърни умения се одобряват от АС.

чл. 48. ЦО-БАН

Научната програма на докторантурата се планира по предложения от научния ръководител (консултант) проект и чрез разработените на негова основа годишни индивидуални планове, приемани от НС на ПНЗ. Отчитането на изпълнението на научната програма става ежегодно пред НС на ПНЗ чрез отчет за докторантурата (атестация). Съгласно чл. 18, ал. 1 от ППРАРСРБ редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие.

чл. 15. (4) ППЗ

Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата. Промяната се извършва със заповед на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация въз основа на решение на факултетния, съответно научния съвет по предложение на съвета на първичното звено.

чл. 16. ППЗ

Докторантите полагат изпитите по индивидуалния учебен план пред назначени от ръководителя на приемащото структурно звено комисии в състав от най-малко 3 хабилиитирани лица и с участието на научния ръководител на докторанта.

чл. 17. (1) ППЗ

Докторантите се атестират от факултетния, съответно научния съвет в края на всяка академична година (атестация).

чл. 17. (2) ППЗ

Докторантите представят пред съвета на първичното звено отчет за извършваните дейности, който съдържа научна част (докладване на получените резултати) и отчет за изпълнението на индивидуалния план.

чл. 17. (3) ППЗ

Научният ръководител дава писмено мнение за работата на докторантите пред съвета на първичното звено.

чл. 17. (4) ППЗ

Научният ръководител предлага съвместно с докторантите конкретизация на индивидуалния учебен план на докторанта през следващата година.

чл. 17. (5) ППЗ

Съветът на първичното звено приема:

- 1. становище за изпълнението на индивидуалния учебен план и оценка на дейността на докторанта;*
- 2. предложение за атестация на докторантите;*
- 3. предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година;*
- 4. препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата, като при необходимост препоръчва конкретизация на темата или смяна на научния ръководител.*

чл. 17. (6) ППЗ

Предложението по ал. 5, т. 2 и 3 се утвърждава от факултетния, съответно научния съвет.

чл. 18. (1) ППЗ

Освен отчитането по реда на чл. 17 редовните докторанти отчитат своята работа и в края на всяко тримесечие, като представят пред ръководителя на приемащото структурно звено доклад за изпълнението на индивидуалния им учебен план, към който се прилагат:

- 1. отчет за работата, извършена по дисертационния труд или докторския минимум, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал;*
- 2. отчет за преподавателската работа, заверен от ръководителя на приемащото структурно звено.*

чл. 18. (2) ППЗ

Въз основа на отчетите по ал. 1 ръководителят на приемащото структурно звено представя доклад до ректора на висшето училище или до ръководителя на научната организация за изпълнението на задължителните изисквания по чл. 14, ал. 2 от редовните докторанти.

чл. 19. ППЗ

В правилниците на висшите училища и научните организации може да се определят допълнителни условия и ред за приема и обучението на докторанти в тях.

чл. 8. (3) ЗРАСРБ

По изключение, регламентирано в правилниците на съответното висше училище или научна организация, срокът може да бъде удължаван, но не повече от една година.

чл. 20. ППЗ

Докторантите имат право да прекъсват обучението си и да го продължават при условия и по ред, определени с правилниците на висшите училища и научните организации.

чл. 4. (9) БАН

Докторантите имат право да прекъсват обучението си по уважителни причини в срок до една година, по майчинство - до две години. Прекъсването на докторантурата се извършва след подаване на мотивирана молба от докторанта до директора на СНЗ с приложен документ за причината (причините). Молбата се разглежда от Научния съвет на СНЗ. След положително решение на НС се издава заповед на директора на СНЗ за периода на прекъсване. За срока на прекъсването редовните докторанти запазват своите права, но не получават стипендия.

чл. 54. ЦО-БАН

След доклад на научния ръководител НС на ПНЗ може да разреши прекъсване на една докторантура в случай на продължително боледуване, майчинство, сериозни семейни или други причини, вкл. и в случай на работа в чужбина по темата на дисертацията. НС на съответното ПНЗ взема конкретно решение относно продължителността на срока на прекъсване, съобразено с изискването на чл. 4, ал. 9 от Правилника на БАН - до 1 година, а при майчинство до 2 години.

чл. 50. ЦО-БАН

При системно неизпълнение на образователната и научна програма, в т.ч. на годишните индивидуални планове и ненабиране на минималния брой кредити, НС на ПНЗ може да прекрати докторантурата. Директорът на ПНЗ издава заповед за отстраняване. Отстранените или самоволно напуснали редовни докторанти, приети по държавна поръчка, са длъжни да върнат получените от тях стипендии (вж. ПМС № 90/ 26.05.2000 г.). Докторант може да бъде отстранен ако през време на докторантурата му влезе в сила присъда за лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер.

чл. 26. (1) ППЗ

Докторантът придобива право на защита на дисертационния труд след изпълнение на дейностите по обучението и успешно полагане на изпитите, определени в индивидуалния учебен план.

чл. 26. (2) ППЗ

Право на защита се придобива с решение на факултетния, съответно научния съвет по предложение на съвета на първичното звено.

чл. 51. ЦО-БАН

Докторантът може да бъде отчислен с право на защита по решение на НС на ПНЗ на основа на мотивиран **доклад** на ръководителя на първичното научно звено, придружен от мнение на научния ръководител, протокол от семинар. Семинарът се определя със заповед на Директора на ПНЗ, придружена от списък от най-малко 5 хабилиитирани лица или доктори на науките с компетенция в областта на темата. На семинара докторантът представя своите научни резултати. Основание за отчисляване е докторантът да е постигнал съществени научни резултати по темата на дисертацията, документирани с решение на семинара и да е изпълнил образователната програма, като е събрал минимум от 130 кредити /вж Приложение № 2/.

чл. 26. (3) ППЗ

Докторантите, придобили право на защита, се отчисляват със заповед на ректора на висшето училище или на ръководителя на научната организация.

чл. 4. (7) БАН

Преди изтичане на срока за подготовка докторантът представя доклад за постигнатите от него резултати пред семинара на първичното звено, където е зачислен. Семинарът чрез гласуване на присъстващите хабилиитирани и нехабилиитирани учени прави едно от следните предложения за решение от НС:

- а) докторантът да бъде допуснат до предварителна защита, ако е положил всички необходими изпити и изпълнил изискванията на ЦО на БАН;
- б) срокът на подготовка на докторанта да бъде удължен еднократно до 1 година без право на стипендия;
- в) докторантът, ако е положил всички необходими изпити, да бъде отчислен с право на защита до 2 години;
- г) докторантът да бъде отчислен без право на защита, ако не е положил необходимите изпити и/или докладваните резултати са неудовлетворителни

като възстанови сумата на получените стипендии и други средства, свързани с обучението му, съответно на института или БАН.

чл. 4. (8) БАН

Докторант, който не представи доклад за постигнатите от него резултати пред семинара на първичното звено, където е зачислен в срока по ал. 7 се отчислява без право на защита със заповед на директора като възстановява сумата на получените стипендии и други средства, свързани с обучението му, съответно на института или БАН.

чл. 52.(1) ЦО-БАН

Отчисленият с право на защита докторант трябва да предаде дисертацията си най-късно до две години от датата на решението на НС. След този срок ПНЗ няма финансови ангажименти по процедурата за защита на дисертационния труд.

чл. 52.(2) ЦО-БАН

Положените изпити от индивидуалния план за подготовка имат валидност до 5 години от изтичане на редовния срок на докторантурата.

чл. 70. (1) ЗВО

Студентите и докторантите имат право:

1. да избират учебни дисциплини при условията, определени в учебния план;
2. да получават квалифицирана помощ и ръководство за своето професионално-творческо израстване;
3. да се обучават едновременно по повече от една специалност или да изучават допълнителни курсове при условия, определени от висшето училище;
4. да участват в научноизследователска дейност на висшето училище, като им се гарантират авторските, изобретателските и сродните им права и възнаграждение;
5. да избират и да бъдат избирани в ръководните органи на висшето училище;
6. да ползват студентски общежития, столове, медицинско обслужване, намаление при пътуване по градския и междуградския транспорт, както и цялата база на висшето училище за учебна, научноизследователска, спортна и културна дейност и други придобивки за нормален живот и обучение при условия, определени от държавата и висшето училище;
7. да се сдружават в учебни, научни, културни и спортни общности за защита и удовлетворяване на своите интереси, както и да членуват в международни организации, чиято дейност не противоречи на законите на Република България;
8. да се преместват в друго висше училище, факултет, специалност, степен или форма на обучение в съответствие с правилниците на висшето училище;
9. да прекъсват обучението си, както и да го продължават след това при условия и по ред, регламентирани в правилниците на висшето училище;
10. (отм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 02.07.1999 г.)
11. да ползват ваканция не по-малко от 30 дни в рамките на една учебна година;
12. (изм. - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 02.07.1999 г.) да получават стипендии;
13. (нова - ДВ, бр. 60 от 1999 г., в сила от 02.07.1999 г.) да ползват кредит за заплащане на такси и/или за издръжка през периода на обучението.

Използвани съкращения:

- ЗРАСРБ – Закон за развитието на академичния състав в Република България;
- ППЗ – Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в РБългария;
- ЗВО – Закон за висшето образование;
- БАН – Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН;
- ИИКТ – Правилник за специфичните условия за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в ИИКТ.